

Pedagogisch beleidsplan Gastouderopvang

Gastouderbureau Drieluik

Inleiding

1. Gastouderopvang
2. Kwaliteit gastouderbureau
3. De begeleiding vanuit het gastouderbureau
4. Pedagogisch basisdoelen binnen de gastouderopvang
5. De ontwikkelingsfasen van een kind en het toepassen van spelen

Inleiding

Gastouderbureau Drieluik (verder aangeduid als ‘Gastouderbureau’) is in 2017 ontstaan nadat Drieluik Kinderopvang failliet is gegaan. Drieluik verzorgde al sinds 1991 gastouderopvang voor vraag- en gastouders. Vraagouders zijn de klanten, die hun kind(eren) willen onderbrengen bij een gastouder terwijl de vraagouders werken of studeren. Gastouders zijn mensen die bereid zijn opvang te verlenen in hun eigen huis en die door het gastouderbureau zijn gescreend op kwaliteitseisen.

Het gastouderbureau werkt met bemiddelingsmedewerkers. Zij bemiddelt en onderhoud contacten met vraag- en gastouders, zij voert de administratie uit en heeft een adviserende taak. Gastouderbureau Drieluik voert de kassiersfunctie uit. Tevens zorgt het gastouderbureau voor deskundigheidsbevordering aan gastouders.

Al deze activiteiten vinden plaats volgens de Wet Kinderopvang en de GGD adviseert en controleert het gastouderbureau in opdracht van de gemeente.

Dit pedagogisch beleidsplan geeft alle partijen houvast in de dagelijkse praktijk en wordt tijdens een intakegesprek met vraag- en gastouder besproken, ook is het onderdeel van het informatiepakket. Door het ondertekenen van de overeenkomst tussen gastouder en gastouderbureau en tussen vraagouder en gastouderbureau onderschrijven zij automatisch dit beleid.

1.0 Gastouderopvang

Gastouderopvang is de opvang van kinderen in de woning van de gastouder. Het kind draait mee in het gezin van de gastouder, waarbij rekening gehouden wordt met de opvoedingswensen en levensbeschouwelijke overtuiging van de vraagouders.

Daarnaast zijn er op speciaal verzoek mogelijkheden voor Thuisopvang, dat wil zeggen dat de gastouder de kinderen opvangt in het huis van de vraagouder. Deze vorm van opvang valt onder de regeling “Dienstverlening aan huis”. Hieraan zijn bepaalde voorwaarden verbonden.

Informatie hiervan is verkrijgbaar op aanvraag.

De gastouder kan met de vraagouder individuele afspraken maken over de pedagogische invulling van de opvang. Gastouders zijn niet in loondienst van het gastouderbureau. Ze melden zich aan bij het gastouderbureau om tegen een vergoeding opvang te verzorgen aan gastkinderen. Afspraken hierover worden vastgelegd in een overeenkomst tussen gastouder en gastouderbureau. Gastouders geven zelf aan hoeveel kinderen ze op willen vangen en welke tijden ze beschikbaar zijn, uiteraard binnen de wettelijke grenzen (zie 1.4). We verwachten wel dat gastouders tenminste gedurende een half jaar beschikbaar zijn voor de opvang.

1.1. Visie gastouderopvang

De gastouder werkt vanuit haar eigen unieke gezinssituatie en heeft aandacht voor ieder kind persoonlijk, zodat elk kind zich optimaal kan ontwikkelen en de gastouder stimuleert het kind. De gastouder werkt met een overeenkomst van opdracht met de vraagouder. Met de vraagouder kan zij individueel afspraken maken over de pedagogische invulling van de opvang. De taak van het gastouderbureau ligt vooral in het scheppen van goede voorwaarden en de begeleiding en bewaking van elke specifieke koppeling.

1.2 Kenmerken van de gastouderopvang

Gastouderopvang is een professionele vorm van kinderopvang met een aantal specifieke kenmerken:

- De leeftijd van de kinderen kan variëren van 0 jaar tot einde basisschoolleeftijd.
- De opvang is flexibel en kleinschalig en kan daardoor tegemoetkomen aan de specifieke wensen van de vraagouder.
- De gastouder introduceert bij de gastkinderen haar regels en voor de kinderen geeft dit duidelijkheid en regelmaat.
- De opvang vindt plaats in het huis van de gastouder, waardoor de gastkinderen meedraaien in dit gezin.
- De opvang kan ook plaatsvinden in de eigen woonomgeving van het kind (zogenaamde thuisopvang)
- De gastouder voldoet aan de door de wet opgestelde eisen en aan de door het gastouderbureau opgestelde selectiecriteria.
- De vraagouder heeft keuzevrijheid, kiest zij voor een kinderdagverblijf dan wel buitenschoolse opvang of kiest zij voor kleinschalige gastouderopvang.

De opvang tussen de middag voor schoolgaande kinderen, de zogenaamde tussen schoolse opvang, valt niet onder de wet kinderopvang, dus hiervoor kunnen geen uren worden geschreven.

1.3 Maximumaantal kinderen per leeftijdsgroep

De Wet Kinderopvang schrijft maximale kind aantallen voor die tegelijkertijd bij de gastouder opgevangen kunnen worden;

- Er worden maximaal twee kinderen van 0 jaar gelijktijdig opgevangen.
- Er worden maximaal vier kinderen van 0 en 1 jaar gelijktijdig opgevangen.
- Er worden maximaal vijf kinderen in de leeftijd van 0-4 jaar gelijktijdig opgevangen.
- Er worden maximaal zes kinderen in de leeftijd van 0 tot en met 13 jaar gelijktijdig opgevangen.

Let op: In alle bovengenoemde bepalingen geldt dat alle kinderen in huis tot de leeftijd van 10 jaar meetellen, dus eigen kinderen en spelende kinderen tellen ook mee.

Achterwachtregeling

Bij de opvang van 4 kinderen of meer tegelijkertijd moet er een achterwacht zijn geregeld. Deze achterwacht dient beschikbaar te zijn en in geval van calamiteiten moet deze persoon zich onmiddellijk naar het opvangadres begeven en daar aanwezig zijn binnen de ambulance aanrijtijden. Deze achterwacht dient tijdens de opvangtijden altijd telefonisch bereikbaar te zijn. Verder moeten de vraagouders op de hoogte zijn, wie deze persoon is.

1.4 Voorwaarden en (kwalitatieve) eisen aan de gastouder

De wet Kinderopvang omschrijft de eisen aan een gastouder. Daarnaast streeft het gastouderbureau naar kwalitatief goede opvang. Om die kwaliteit te bewaken heeft het gastouderbureau de volgende werkwijze: Nadat een persoon geïnteresseerd is om gastouder te worden, ontvangt de belangstellende informatie. Hierin zit een inschrijfformulier voor de geïnteresseerde gastouder. Na ontvangst van een getekend

inschrijfformulier bij het gastouderbureau houdt een bemiddelingsmedewerker een intakegesprek.

Allereerst wordt gelet op de wettelijke eisen, daarnaast maakt de bemiddelingsmedewerker een inschatting van de aanwezige kwaliteiten van deze persoon.

Wettelijke eisen:

- De gastouder is minimaal 18 jaar.
- De gastouder moet in het bezit zijn van voldoende opleiding; een diploma MBO-2 Helpende (Zorg en) Welzijn, of een ervaringscertificaat MBO-2 Helpende (Zorg en) Welzijn, of een diploma dat vermeld is op de diplomalist (kindgerichte of zorggerichte opleidingen) (Zie de website van Rijksoverheid "Download diplomalist gastouders")
- De gastouder dient een Verklaring Omtrent Gedrag (VOG) af te geven, niet ouder dan 2 maanden. Meestal is de opvang bij de gastouder thuis. In dat geval moeten ook de partner en huisgenoten boven de 18 jaar een Verklaring Omtrent Gedrag bezitten. De bemiddelingsmedewerker verzorgt de aanvraag voor deze VOG, de kosten zijn voor de gastouder.
- De gastouder dient in het bezit te zijn van een geldig ID-bewijs of Paspoort.
- Een gastouder dient te beschikken over een geregistreerd en geldig EHBO-certificaat gericht op kinderen. Het volgende certificaat voldoet: Certificaat Eerste Hulp aan Kinderen van het Oranje Kruis/ Rode Kruis. Jaarlijks zal herhaling van de geleerde aspecten plaats moeten vinden. Het gastouderbureau biedt dit aan via een vaste docent die gecertificeerd is en als zodanig erkend door het Oranje Kruis. De kosten hiervan zijn voor de gastouder. De gastouder kan ook via een eigen opleider de herhaling volgen.
- De gastouder is geregistreerd in het Landelijk Register Kinderopvang en Peuterspeelplaatsen (LRKP)

Aanvullende (wettelijke) eisen:

- De gastouder spreekt Nederlands tijdens de opvang
- De gastouder is in staat professioneel te handelen en is lichamelijk en geestelijk gezond.
- De gastouder heeft geen kinderen die (tijdelijk) onder toezicht staan.
- De gastouder is niet (tijdelijk) ontheven of ontzet uit het ouderlijk gezag.
- De gastouder respecteert en staat open voor andere gewoontes, culturen, levenswijzen en opvoedingsideeën, respecteert privacygevoelige gegevens en speelt geen informatie door aan derden.
- Alvorens de opvang gaat starten, heeft de bemiddelingsmedewerker i.v.m. de kwaliteitsbewaking zich op de hoogte gesteld van de speel- en slaapruiimte d.m.v. een rondgang door de woning van de opvanglocatie de z.g. Risico-Inventarisatie Gezondheid en Veiligheid (RI V&G). Indien nodig wordt er een Actieplan opgesteld. De bemiddelingsmedewerker bewaakt de voortgang van dit actieplan. De vraagouders zien deze RI V&G in en zetten hun handtekening daarvoor. Vervolgens wordt er jaarlijks door de bemiddelingsmedewerker samen met de gastouder een risico-inventarisatie veiligheid en gezondheid ingevuld en eventueel een Actieplan opgesteld.
Enkele onderdelen uit deze RI V&G:
 - De gastouder heeft beschikbare speel- en slaapruiimte en buitenspeelmogelijkheden voor het kind, dit wordt beoordeeld in relatie tot het aantal en de leeftijd van de op te vangen kinderen. Tevens is er voor kinderen jonger dan een half jaar, een aparte slaapruiimte.

- De gastouder zorgt in de opvangwoning voor voldoende en goed functionerende rookmelders.
- De gastouder zorgt ervoor dat de woning waarin de kinderen opgevangen worden altijd rookvrij is.
- De gastouder is goed telefonisch bereikbaar.
- Het gastouderbureau werkt met de “Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling”. Dit wordt besproken tijdens het intakegesprek met een belangstellende gastouder. Dit punt wordt regelmatig tijdens een deskundigheid bevorderende bijeenkomst onder de aandacht gebracht. (zie ook 2.1)
- De gastouder heeft kennisgenomen van dit Pedagogisch beleidsplan en is in staat pedagogische verantwoordelijkheid te nemen ten aanzien van de op te vangen kinderen. De gastouder is in staat dit bespreekbaar te maken met de vraagouders en kan eventueel advies vragen bij de bemiddelingsmedewerker.

Nadat de gastouder als bekwaam wordt beoordeeld door het gastouderbureau en alle benodigde bewijsstukken zijn door de gastouder aangeleverd, verzorgt de bemiddelingsmedewerker de aanmelding van deze gastouder bij het Landelijk Register Kinderopvang (LRK) via de Gemeente waar de gastouder woont. De Gemeente berekent hiervoor kosten (leges) die voor rekening komen van deze aanstaande gastouder. In geval van Thuisopvang zijn de kosten voor de vraagouder.

Om de kwaliteit tijdens de gastouderopvang bespreekbaar en transparant te maken, heeft het gastouderbureau 2 documenten opgesteld.

1. **De leveringsvoorwaarden gastouderopvang.** Deze worden beschikbaar gesteld aan alle vraagouders. Hierin staat o.a. de klachtenprocedure beschreven.
2. **De adviesregels en richtlijnen.** Deze worden beschikbaar gesteld aan zowel gast- als vraagouders. Tijdens het koppelingsgesprek wordt door de bemiddelingsmedewerker gevraagd of kennis is genomen van de inhoud en of er nog punten zijn die bespreekbaar gemaakt moeten worden.

1.5 Deskundigheidsbevordering gastouders

De kwaliteit en deskundigheid van gastouders is de belangrijkste garantie voor goede opvang van kinderen. Het gastouderbureau organiseert 4 werkoverleggen per jaar, bedoeld voor alle actieve gastouders en daarnaast organiseert zij thema-avonden voor gastouders. Tijdens deze overleggen is aandacht voor het pedagogisch handelen, veiligheid, hygiëne en signaleren kindermishandeling. Tevens is er gelegenheid om ervaringen te delen. Deze werkoverleggen stimuleren het onderlinge contact tussen gastouders en hebben een leereffect.

1.6 Gastouder en de buitenwereld

De gastouder is vrij om zelf reclame te maken voor haar werk. Voor zelfstandige gastouders is het een voorwaarde zelf reclame te maken. (ZZP er) b.v. op internet of een oproep bij de plaatselijke supermarkt. Ook staat het de gastouder vrij om een facebook pagina te hebben. Wel verwacht het gastouderbureau van de gastouder voorzichtig om te gaan met privacygevoelige gegevens. Zij heeft toestemming nodig van een vraagouder voor het plaatsen van foto's en/of namen van opvangkinderen.

Het gastouderbureau verwacht verder van gast en vraagouder elkaars privacy te respecteren en niet te bespreken met anderen./dat besproken informatie tijdens contacten (officiële en ongedwongen contacten) niet verder worden besprokene doorgespeeld naar anderen. Indien de gastouder een vermoeden heeft van kindermishandeling mag zij, buiten de vraagouder om, een eerste advies vragen aan de bemiddelingsmedewerker. Gastouderbureau Drieluik heeft een eigen website en ook een eigen facebook pagina. De facebook pagina wordt met name gebruikt om bekendheid te geven aan activiteiten. De website verschaft veel informatie over gastouderopvang en is bedoeld voor aangesloten en nieuw geïnteresseerde ouders en gastouders. Ook hierop wordt nieuws vermeld, bijvoorbeeld vanuit de Branche Kinderopvang.

1.7 Stagiaires bij een gastouder

In overleg met onze contactpersoon bij SBB, is het mogelijk dat een gastouder een stageplaats aanbiedt. In dat geval zal de gastouder als stagebegeleider optreden. De stagiaire moet een VOG kunnen overleggen en de gastouder moet alle vraagouders vroegtijdig schriftelijk (of per mail) informeren waarin de naam van de stagiaire staat vermeld. Tevens dient de gastouder het gastouderbureau op de hoogte te brengen, voordat de eerste stagedag start. Geadviseerd wordt, dat de gastouder die gebruik maakt van deze mogelijkheid een pedagogisch werkplan opstelt toegespitst op haar eigen situatie, waarin de taken en verantwoordelijkheden van de stagiaire duidelijk uiteen worden gezet. Op deze wijze kan de gastouder de vraagouders informeren en indien nodig de GGD, hoe de gastouder omgaat met de aanwezigheid van een stagiaire. Het gastouderbureau ontvangt altijd een kopie van de stageovereenkomst.

2.0 Kwaliteit Gastouderbureau

Het gastouderbureau heeft een begeleidende, bemiddelende en administratieve functie.

- Het gastouderbureau en de gastouder zijn altijd bereikbaar voor de vraagouder, telefonisch of via mail of app contact.
- Het gastouderbureau heeft een kassiersfunctie. Dit houdt in dat het gastouderbureau het betalingsverkeer tussen gast- en vraagouder verzorgt. De gastouder registreert de opvangtijden per opvangdag. Zodra een maand is verstreken, wordt deze urenregistratie per mail verstuurd aan de vraagouder, die op haar beurt dit beoordeelt. Aan de hand van een goedgekeurde urenregistratie wordt een factuur opgemaakt voor de vraagouders. Nadat zij aan hun betalingsverplichting hebben voldaan, zal het gastouderbureau binnen 5 werkdagen de bijbehorende vergoeding aan de gastouder uitkeren.
- Het intakegesprek met een potentiële gastouder vindt altijd plaats op het opvangadres.
- Het intakegesprek met de vraagouder(s) vindt in principe plaats op het woonadres van de ouder(s).
- Het koppelingsgesprek vindt plaats op het opvangadres (in geval van thuisopvang is dit het huis van de vraagouder).
- Elke gastouder wordt minimaal 3 maal per jaar op het opvangadres bezocht door de bemiddelingsmedewerker. Tijdens het jaarlijkse voortgangsgesprek met de

gastouder, tijdens het evaluatiegesprek met het vraaggezin en tijdens de uitvoering van de RI V&G.

- De Risico-Inventarisatie Veiligheid en Gezondheid (RI V&G) vindt plaats vóór de start van de opvang op het opvangadres en wordt jaarlijks herhaald.
- Jaarlijks wordt mondeling een evaluatiegesprek gehouden met elke vraagouder en de gastouder op de opvanglocatie, hiervan wordt verslag gelegd door de bemiddelingsmedewerker. Dit verslag wordt door de vraag- en gastouder ondertekend en via een download zichtbaar in het digitale systeem gezet.
- De bemiddelingsmedewerker die de huisbezoeken en de inhoudelijke begeleiding op het gebied van opvang en pedagogiek verzorgt, voldoet aan de kwalificatie-eis zoals vastgelegd in de CAO Kinderopvang (minimaal mbo 3 niveau, inclusief pedagogisch component).
- Het gastouderbureau zorgt ervoor dat, aantoonbaar, tenminste 16 uur per jaar wordt besteed per actieve gastouder aan bemiddeling en begeleiding.
- Het gastouderbureau informeert de vraag- en gastouder op tijd over de wijziging van de adviestarieven. Deze wijzigingen komen tot stand uit overleg tussen de oudercommissie en de directie van Drieluik Kinderopvang.

2.1 Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling

Het gastouderbureau maakt gebruik van de “Meldcode huiselijk geweld en Kindermishandeling” van de Branchevereniging Kinderopvang.

Deze meldcode beschrijft drie routes.

1. Een route die aangeeft hoe te handelen wanneer er signalen zijn die kunnen duiden op huiselijk geweld of kindermishandeling.
2. Een route hoe te handelen bij vermoedens van kindermishandeling door een beroepskracht.
3. Een route beschrijft hoe te handelen wanneer er sprake is van seksueel overschrijdend gedrag van kinderen onderling.

In deze meldcode worden in de betreffende stappenplannen geen tijdspad genoemd. Elke situatie vraagt om een ander tijdspad.

Belangrijk is dat als een gastouder een vermoeden heeft, wat dan ook, hoe klein ook, dit eerst bespreekt met haar bemiddelingsmedewerker.

2.2. Oudercommissie

Gastouderbureau Drieluik heeft een oudercommissie, dit is een advies- en overlegorgaan dat bestaat uit een vertegenwoordiging van de ouders of verzorgers van geplaatste kinderen. De oudercommissie stelt zich als doel:

- De belangen van kinderen en de ouders verbonden aan het gastouderbureau zo goed mogelijk te behartigen en de ouders te vertegenwoordigen.
- Te adviseren ten aanzien van kwaliteit. Per 1 januari 2016 geldt de wet Versterking Positie Ouders. De nadruk van deze wet ligt op het adviesrecht van oudercommissies op de pedagogische kwaliteit.
- De oudercommissie wordt regelmatig geïnformeerd door Gastouderbureau Drieluik over ontwikkelingen.
- De oudercommissie wordt in staat gesteld om te adviseren.
- De oudercommissie vergadert tenminste 4 x per jaar. Hiervan is tenminste 1 keer met de houder van het gastouderbureau waarbij het pedagogisch beleid op de

agenda staat. Een handreiking om dit beleid te bespreken en de oudercommissie hun adviesrecht te benutten, betreft: PDCA

P: Plan: kijk naar nieuwe ontwikkelingen die in het beleidsplan opgenomen moeten worden.

D: Do: voer acties uit die uit het plan voortkomen.

C: Check: kijk terug op de afgelopen periode, op uitgevoerde acties en evalueer

A: Act: verbeter zaken naar aanleiding van de evaluatie.

- De oudercommissie kan in geval van meningsverschil met de houder van het gastouderbureau een beroep doen op de Landelijke Klachtenkamer.

2.3 Naleving van kwaliteit in de gastouderopvang

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente waar Gastouderbureau Drieluik is gevestigd, is verantwoordelijk voor het toezicht houden op naleving van de kwaliteit van kinderopvangvoorzieningen zoals is vastgelegd in de Wet kinderopvang en de Beleidsregels kwaliteit kinderopvang. In opdracht van de gemeente Coevorden controleert daarom de GGD Drenthe het gastouderbureau op uitvoering en kwaliteit van haar werkzaamheden binnen de wettelijke kaders. Dit doet de GGD Drenthe aan de hand van een risicomodel dat is opgesteld door GGD Nederland. Deze controle vindt plaats door een jaarlijks bezoek van GGD Drenthe aan een vertegenwoordiger van het gastouderbureau. Het gastouderbureau is verplicht inzage te geven in de ter plekke gevraagde stukken. Soms vraagt GGD Drenthe al vooraf aan het bezoek bepaalde informatie op te sturen. Het inspectierapport die de GGD opstelt naar aanleiding van dit bezoek, geeft het college van burgemeester en wethouders van de gemeente een advies. Het definitieve inspectierapport is openbaar en wordt in het LRK beschikbaar gesteld. Tevens wordt op de website een link aangemaakt naar het laatste rapport. De oudercommissie ontvangt een kopie.

Daarnaast voert GGD Drenthe ook controles uit bij de gastouder op de opvanglocatie. Dit gebeurt eerst als onderdeel van toelating van de gastouder in het LRK. Daarna bezoekt een GGD-inspecteur ongeveer 5% van de gastouders steekproefsgewijs. Soms gebeurt dit onverwachts, soms gebeurt dit aangekondigd. De GGD-inspecteur vraagt de gastouder naar de verplichte items als diploma's, VOG en ID en kan vragen stellen over het pedagogisch beleidsplan, pedagogisch handelen, veiligheid en de meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling.

3.0 De begeleiding vanuit het gastouderbureau

Voor het zo optimaal mogelijk gestalte geven aan de opvang van kinderen is het belangrijk een goede afstemming en samenwerking te hebben tussen alle betrokkenen: de vraagouders, de gastouder en het gastouderbureau. Voor ouders is het belangrijk vertrouwen te hebben in de opvangsituatie van hun kind. De gastouder dient daarom voldoende informatie over het kind te horen, dit komt tijdens het intakegesprek aan de orde. Gedurende de opvangperiode zijn er een aantal vaste contactmomenten;

3.1 Kennismakingsgesprek

Bij de kennismaking tussen vraag- en gastouder zullen zij zelf moeten beoordelen of zij voor elkaar de geschikte personen zijn. Ter ondersteuning hiervoor heeft het gastouderbureau een formulier "Handleiding voor het kennismakingsgesprek" beschikbaar. Het is goed om

tijdens dit kennismakingsgesprek ook af te stemmen of de opvoedwaarden grotendeels op dezelfde lijn zitten.

3.2 Koppelingsgesprek

Na een positieve kennismaking vindt er een koppelingsgesprek plaats tussen vraag- en gastouder en de bemiddelingsmedewerker. Tijdens dit gesprek worden de overeenkomsten getekend en wordt een bijlage ingevuld, waarin alle afspraken worden vastgelegd over de opvoeding en verzorging van het kind (gebruikelijk dagritme, voeding enz.). De vraagouder verstrekt dan aan de gastouder een registratieformulier waarop gegevens staan hoe de vraagouder bereikbaar is en o.a. bij welke huisarts het kind bekend is. Tevens wordt een kopie van het zorgpasje verstrekt. Tijdens calamiteiten beschikt de gastouder zo over de benodigde informatie, en kan meteen gepaste actie ondernemen.

3.3 Evaluatiegesprekken

Na een proeftijd van 6 weken kan er op verzoek van de vraag- en/of gastouder een evaluatiegesprek plaatsvinden om te bespreken of alles naar verwachting verloopt. Normaal gesproken vindt één maal per jaar een evaluatiegesprek plaats bij de gastouder thuis. Het behoort tot de mogelijkheden om tussentijds een evaluatiegesprek te plannen indien daar behoefte aan is. Dit initiatief kan van de vraag- en/of gastouder afkomstig zijn, maar ook vanuit de bemiddelingsmedewerker indien zij hiertoe een aanleiding heeft.

3.4 Einde van de opvang

Zowel de gastouder als de vraagouder heeft een opzegtermijn van 1 maand. Stopzetting dient schriftelijk te gebeuren en zal door het gastouderbureau worden bevestigd. Als de opvang bij een gastouder stopt, om welke reden dan ook, is het belangrijk voor het kind om afscheid te kunnen nemen van de gastouder en eventuele andere gezinsleden. Het kind is zich gaan hechten aan de mensen, gewend geraakt aan de gang van zaken binnen het gezin van de gastouder en moet de kans krijgen hier afstand van te nemen en zich voor te bereiden op een andere situatie. Het gastouderbureau verwacht van de vraag- en gastouder dat ze hier rekening mee houden. Een eindgesprek vindt normaal gesproken plaats in bijzijn van de bemiddelingsmedewerker.

3.5 Eind enquête

Wanneer de opvang beëindigd wordt, krijgen de vraagouders de gelegenheid een enquête in te vullen (eventueel anoniem). Dit wordt gebruikt om de kwaliteit van gastouderopvang te bewaken en eventueel te verbeteren. Als een gastouder stopt, wordt een afsluitend gesprek gehouden en kan de gastouder op haar verzoek uitgeschreven worden uit het LRK.

4.0 Pedagogische basisdoelen en gastouderopvang

In de Wet Kinderopvang is gekozen voor vier opvoedings-doelen, opgesteld door professor J.M.A. Riksen-Walraven. Deze doelen worden gezien als universele basisdoelen van de opvoeding van kinderen voor zowel thuis, op school als in de kinderopvang. Hieronder benoemen we deze basisdoelen, daarna zal dit per doel verder worden uitgewerkt in de volgende paragrafen.

1. Kinderen een gevoel van emotionele veiligheid bieden.

Jonge kinderen moeten zich veilig en beschermd voelen. Een kind dat zich niet veilig voelt staat niet open om te spelen en te leren. Het gevoel van veiligheid wordt in belangrijke mate bepaald door de gastouder, de (speel)omgeving waarin het kind zich bevindt en het contact met andere kinderen.

2. Kinderen gelegenheid bieden tot het ontwikkelen van persoonlijke competenties.

Jonge kinderen hebben veel te ontdekken en te leren. Kinderen moeten zich kunnen ontwikkelen op verschillende gebieden: motorisch, cognitief, emotioneel en sociaal. Een kind moet zelfstandigheid, zelfvertrouwen, flexibiliteit en creativiteit kunnen ontwikkelen.

3. Kinderen gelegenheid bieden tot het ontwikkelen van sociale competenties.

Kinderen moeten leren communiceren, samenwerken, anderen helpen, conflicten voorkomen en oplossen. Door het leren van sociale competenties geef je kinderen de kans om zich te ontwikkelen tot personen die goed kunnen functioneren in de samenleving.

4. Kinderen gelegenheid bieden om zich de normen en waarden, de 'cultuur' van de samenleving eigen te maken: socialisatie.

Kinderen moeten leren wat wel en niet mag. Er zijn veel ongeschreven gedragsregels en ook daar moeten kinderen kennis van nemen. Voorbeelden zijn: 'je mag een ander geen pijn doen' en 'samen delen', 'we doen het om de beurt, zodat iedereen aan de beurt komt' enz. Kinderen leren dit spelenderwijs en in de dagelijkse omgang met elkaar. Dit basisdoel is de kern van de opvoeding. Kinderen maken kennis met grenzen, normen en waarden, maar ook met de omgangsvormen in onze samenleving.

De gastouder vangt gastkinderen op in een sfeer van huiselijkheid, veiligheid en vertrouwen waarbij het kind centraal staat en er voor hen altijd het vaste gezicht is. Op die manier kunnen kinderen zich ontwikkelen volgens bovenstaande doelen. De gastouder dient aandacht te besteden aan ieder kind en aandacht te besteden aan een dagelijkse overdracht richting de ouders. Zo wordt de gastouderopvang een waardevolle aanvulling op de opvoeding thuis. De ouders blijven echter verantwoordelijk voor de totale opvoeding. Afstemming tussen gastouder en ouder is belangrijk gedurende de hele gastouderopvang periode. Dit kan bijvoorbeeld gaan over regels.

4.1 Basisdoel 1: kinderen een gevoel van emotionele veiligheid bieden.

Kernwoorden zijn; lichamelijke veiligheid, emotionele veiligheid, respect, vertrouwen, vaste rituelen.

In de praktijk biedt de gastouder deze veiligheid door een vast gezicht te zijn voor het gastkind, zodat hechting kan plaatsvinden. De gastouder biedt duidelijkheid over regels en dagritme. De speelomgeving van het kind in en om het huis van de gastouder is veilig. Hierop wordt gelet tijdens de uitvoering van de Risico-Inventarisatie Veiligheid en Gezondheid en hier is de gastouder zich steeds bewust van. De leefomgeving is hygiënisch. De houding van de gastouder is altijd gericht op leersituaties. Zij is alert op het gedrag van het kind waaruit zij kan afleiden hoe het kind zich voelt. Als dit signalen geeft tot opvallend gedrag, zal de gastouder dit bespreekbaar maken met de ouders dan wel met de bemiddelingsmedewerker. Om een kind de gelegenheid te geven om zich veilig en

vertrouwd te voelen in de nieuwe omgeving, wordt in het begin van de opvang afspraken gemaakt rondom gewenning. Tijdens het koppelingsgesprek wordt een formulier ingevuld met daarop de gewoontes van het kind, slaapritueel en eetgewoontes. Het kind kan iets vertrouwds vanuit huis meenemen (bijvoorbeeld een knuffel). Zo krijgt ieder kind de kans te wennen aan de situatie van gastouderopvang, waarbij de behoeften van het kind in ogenschouw worden genomen.

4.1 Basisdoel 2: Kinderen gelegenheid bieden tot het ontwikkelen van persoonlijke competenties.

Persoonlijke competenties zijn alle dingen die het kind al kan: bewegen, praten, denken, omgaan met eigen gevoelens. Je competent voelen betekent het vertrouwen hebben dat je iets goed kunt. Dit kan groeien door succeservaringen.

Kinderen ontwikkelen zich door te spelen en te spiegelen, ieder kind op zijn of haar eigen tempo. Een gastouder biedt activiteiten en spelmaterialen aan die aansluiten op de leeftijd, ontwikkeling en belangstelling van het kind. Haar gedrag en haar manier van omgaan passen bij de leeftijd en het karakter van een kind en zij stimuleert de persoonlijke competenties. Laat kinderen zoveel mogelijk zelf doen. De gastouder laat het kind ervaren dat het iets goed kan. In hoofdstuk 5 komen we terug op de ontwikkelingsfasen van een kind op zowel verstandelijk/emotioneel, sociaal/emotioneel als op lichamelijk/persoonlijk niveau.

4.1 Basisdoel 3: Kinderen gelegenheid bieden tot het ontwikkelen van sociale competenties.

Een gastouder stimuleert de sociale competentie van een kind. Sociale competenties gaan over het omgaan met anderen. De gastouder biedt activiteiten en spelmaterialen aan die een kind helpen bij het leren omgaan en samenwerken met andere kinderen en volwassenen. Zij helpt een kind om te oefenen met sociale vaardigheden en biedt daarbij steun en aanmoediging. Naast de relaties die het kind met zijn eigen ouders heeft, heeft het kind ook behoefte aan contacten met andere volwassenen en leeftijdsgenoten. Deze contacten zijn belangrijk voor de ontwikkeling van het kind. Vanaf de leeftijd van ongeveer 2 jaar is het spelen met andere kinderen van belang. Voor de gastouder geldt dat het belangrijk is eigen kinderen voor te bereiden op de komst van een gastkind en het te betrekken bij verzorging en opvoeding. Zo wordt gastouderopvang een verrijking voor alle gezinsleden en niet een indringer die aandacht van de eigen ouder opeist.

4.1 Basisdoel 4: Kinderen gelegenheid bieden om zich de normen en waarden, de 'cultuur' van de samenleving eigen te maken: socialisatie.

De vorming van kinderen zal onder meer plaatsvinden door hun omgang met volwassenen en andere kinderen. Bij het overdragen van waarden en normen fungeren gastouders als een voorbeeld (rolmodel). Waarden zijn zaken die je belangrijk vindt, b.v. respect, trouw en eerlijkheid. Een norm is gedrag waardoor anderen kunnen zien wat jij belangrijk vindt. Bijvoorbeeld: 'Ik wil dat je de waarheid spreekt'. Door zelf ook de waarheid te spreken, laat je merken dat je eerlijkheid belangrijk vindt.

De gastouder legt in gesprekken uit wat de omgangsvormen en gedragsregels tussen mensen zijn. Hierdoor weet en begrijpt een kind wat er in een bepaalde situatie van hem wordt verwacht. Ook door zelf het goede voorbeeld te geven leer je kinderen het gewenste gedrag. Situaties zijn o.a. taalgebruik (niet schreeuwen), handen wassen na toiletbezoek, samen spelen, etiquette regels aan tafel (niet met volle mond praten), het uiten van emoties, bemiddelen bij conflicten en uitleggen hoe tot een oplossing te komen.

Aangezien het overbrengen van normen en waarden een belangrijk onderdeel is van de opvoeding van kinderen is het noodzakelijk dat hierover duidelijke afstemming bestaat

tussen vraag- en gastouder. Deze uitwisseling van opvoedingsideeën zal een proces moeten zijn wat gedurende de hele opvangperiode een rol speelt.

Het is voor de gastouder belangrijk af en toe stil te staan bij haar eigen pedagogisch handelen. Vraag jezelf af: 'Wat doe ik bewust en wat doe ik onbewust?' Wees daarin kritisch naar jezelf. Bedenk voor jezelf wat je belangrijk vindt, wat je graag wilt ontwikkelen bij jezelf. Het betekent ook dat je uitleg kunt geven aan ouders, bemiddelingsmedewerker of de GGD inspecteur op welke manier je deze vier pedagogische doelen toepast in je werk als gastouder. Besef altijd dat je een grote bijdrage mag leveren aan een gezonde ontwikkeling van kinderen.

4.5 Belonen en Straffen.

Gast- en vraagouders worden geadviseerd regelmatig met elkaar te overleggen over de regels die het gastkind moet leren hanteren en de wijze waarop dit wordt gestimuleerd. Ook bij de selectie van gastouders, de koppeling tussen vraag en gastouders en de begeleiding zal aandacht besteed worden aan positieve en negatieve aandacht (belonen en straffen). We hanteren daarbij de volgende door pedagogische deskundigen aangedragen adviezen:

- * Duidelijke regels en deze consequent toepassen
- * Zelf het goede voorbeeld geven
- * Rekening houden met de leeftijd van het kind
- * Aan een kind altijd uitleggen waarom het straf krijgt
- * Goed gedrag altijd belonen, dit is beter dan slecht gedrag altijd bestraffen
- * Altijd proberen om slecht gedrag een positieve wending te geven b.v. een kind afleiden of met een ouder kind het voorval bespreken en sorry kunnen zeggen.
- * Luister naar het kind
- * Grijp bij pesten altijd in

Straffen is soms onvermijdelijk om verkeerd gedrag af te leren. Realiseer je als gastouder/opvoeder dat elke reactie van een opvoeder voor het kind een straf of beloning is. Maak gebruik van een strafstoeltje of een plekje, waar een kind even apart kan zitten van de groep. Maak daarna duidelijk waarom er straf werd gegeven. Er worden nooit z.g. pedagogische tikken uitgedeeld of geslagen. Het zijn tekenen van pedagogische machteloosheid bij gastouders/ouders. Bovendien is slaan geweld gebruiken, en kinderen gaan hetzelfde doen. Thuis, op school, op straat, op het sportveld. Dus altijd zelf het goede voorbeeld geven.

4.6 Communicatie tussen gast- en vraagouders

Gedurende de hele periode van gastouderopvang blijft het belangrijk dat de gast- en vraagouder contact met elkaar onderhouden en afspraken maken. Onderstaand een omschrijving van momenten waarop communicatie plaatsvindt tussen gast- en vraagouder.

Haal- en brengcontacten

Bij het brengen en halen van het kind is er gelegenheid om elkaar op de hoogte te brengen van alles wat in het belang is voor de betrokkenen en moet in alle rust plaatsvinden. Tenslotte is dit een belangrijk overgangsmoment voor het kind van huis naar opvang of

andersom. Haast werkt negatief op het welbevinden van de kinderen, en maakt het afscheid onnodig moeilijk.

De vraagouder kan vertellen hoe het thuis met het kind gaat, of er bijzonderheden zijn voorgevallen, of het kind helemaal fit is enz. De gastouder vertelt hoe de dag is verlopen: wat er die dag is gebeurd, wat het kind heeft gedaan, hoe het geslapen/ gegeten heeft. enz. En vertelt ook of er vervelende momenten waren tijdens de opvangdag. Eventueel kan gebruik gemaakt worden van een overdrachtsschriftje. Voor jonge kinderen wordt dit geadviseerd.

Evaluatiegesprek

Daarnaast is het goed om de ontwikkeling van het kind of andere opvallende zaken regelmatig als gespreksonderwerp aan de orde te laten komen. Uiteraard leent het evaluatiegesprek, waar de bemiddelingsmedewerker bij aanwezig is, zich uitstekend voor dergelijke onderwerpen.

Op eigen initiatief

Het staat de gast- en vraagouder altijd vrij om op eigen initiatief een gesprek te plannen met hun tweeën. Tenslotte kunnen zij elkaar ondersteunen in het hebben van een helder beeld van het kind en het bespreken van eventuele zorgpunten. Ook het bespreekbaar maken van het overbrengen van normen en waarden door de gastouder en de vraagouder is een belangrijk gespreksonderwerp.

Algemene informatie over communicatie

Soms kan het lastig zijn om over gevoelige onderwerpen met elkaar in gesprek te gaan. Toch leert de ervaring dat een goed gesprek kan bijdragen aan een goede opvang, waarbij het belang van het kind centraal blijft staan.

Besef dat informatie die jij over het kind kan geven, van grote waarde kan zijn.

Enkele algemene tips voor de gastouder bij een goede communicatie:

- Respecteer de pedagogische kennis van de ouder(s)
- Respecteer de positie van de ouder(s),
- Geef indien nodig kritiek op het gedrag in plaats van op de persoon
- Wees eerlijk en duidelijk
- Stel open vragen
- Ook een goede luisterhouding is belangrijk: actief luisteren en samenvatten van wat je hebt gehoord.

Tip: Als je als gastouder ingaat op een verzoek van een vraagouder terwijl je daar eigenlijk geen tijd voor hebt, kan dit negatieve gevolgen hebben voor jezelf. Geef rustig en duidelijk aan wat je wél en wat je niét kunt of wilt. Als je moeite hebt met nee zeggen, kun je ook eerst aangeven dat je het nog niet weet en er even over wilt nadenken. Kom er dan op terug als je het voor jezelf helder hebt.

5.0 De ontwikkelingsfasen van kinderen en het stimuleren hiervan met spelmaterialen en spelen

Enig inzicht in deze verschillende ontwikkelingsfasen kan de gastouder helpen het kind datgene te bieden wat het in de betreffende fase nodig heeft. Hieronder worden per leeftijdsgroep de ontwikkelingen geschetst van de volgende 3 ontwikkelingsgebieden.

- *lichamelijke/persoonlijke ontwikkeling:* Dit betreft de fysieke en motorische ontwikkeling (van grote naar kleine motoriek)

- *verstandelijke/emotionele ontwikkeling*: Dit betreft de ontwikkeling van het denken (cognitieve ontwikkeling) en ontwikkeling van taal (communiceren).
- *sociaal-emotioneel ontwikkeling*; Dit betreft de omgang met anderen en het leren kennen en begrijpen van eigen gevoelens en die van anderen.

De gastouder speelt een belangrijke rol binnen dit geheel van de ontwikkelingsgebieden door te observeren (kijken en luisteren), leeftijdsgerichte materialen aan te bieden en zich bewust te zijn van de lichaamstaal. Tevens kunnen ontwikkelingen door middel van spel en spelmaterialen worden gestimuleerd.

Spelen is voor kinderen vooral plezier beleven en ontspannen, maar spelen is ook leren! Buitenspelen heeft daarin zijn eigen waarde. Het is belangrijk zich te realiseren dat ieder kind zich ontwikkelt in zijn eigen tempo.

5.1 De ontwikkeling van 0 tot ongeveer 1,5 jaar

Lichamelijk/Persoonlijk

De lichamelijke verzorging en hygiëne spelen een belangrijke rol in deze leeftijdsfase. Tijdens het koppelingsgesprek worden deze zaken vastgelegd voor zover aan de orde, zoals verschonen, handen wassen, tandenpoetsen, voeding, eventueel medicijngebruik, kleding, slapen en omgang met huisdieren. Verder heeft het kind oefenmogelijkheden voor de lichamelijke functies nodig (draaien, zitten, staan en lopen).

Spel en/of speelgoed: b.v. rammelaar, bad speeltje, zachte bal en later de loopkar. Er wordt geadviseerd een overdrachtsschrift (het z.g. heen- en weerschriftje) te gebruiken.

Verstandelijk/Emotioneel

Er is een sterke behoefte aan ritme en regelmaat. Communicatie, verbaal en non-verbaal, is belangrijk. Daarnaast is er behoefte aan stimulering van de zintuigen. In deze fase is praten (ook tijdens het verschonen b.v.), knuffelen en liedjes zingen met het kind belangrijk.

Spel en/of speelgoed: b.v. kijkboekjes, vormenstoof en stapelbekers.

Sociaal-emotioneel

De behoefte aan lichamelijk contact is in deze periode erg sterk. Het geeft het kind een vertrouwd en veilig gevoel. Het kind heeft een eigen plekje nodig bij vaste verzorgers.

Spel en/of speelgoed: met aandacht flesje geven of luier verschonen zorgt voor lichamelijk contact.

5.2 De ontwikkeling van ongeveer 1,5 tot 2,5 jaar

Lichamelijk/persoonlijk

Een ruime en veilige leefomgeving waar het kind zijn grove motoriek zoals klimmen, rennen, fietsen kan oefenen, is nodig. Daarnaast is kennismaking met verschillende materialen belangrijk. Ook de fijne motoriek begint op gang te komen, bijvoorbeeld de boterham met een vorkje prikken, torentjes bouwen en scheppen in de zandbak. De beheersing van spieren wordt steeds beter. Tegen het einde van de dreumesperiode (\pm 2,5 jaar) krijgt het kind beheersing over de sluitspieren en zou begonnen kunnen worden met de zindelijkheidstraining. De leeftijd waarop kinderen hieraan toe zijn is verschillend.

Spel en/of speelgoed: Inlegpuzzels, bouwen met blokken of Duplo, fietsen op een driewieler. Ook de zandbak is favoriet.

Verstandelijk/emotioneel

Een geordende omgeving om zelf te kunnen ordenen is belangrijk. Het spelmateriaal moet prikkelend zijn. Er is behoefte aan actieve taalstimulering, dus praten met het kind bijvoorbeeld over wat je aan het doen bent, is van toegevoegde waarde.

Spel en/of speelgoed: Voorlezen is belangrijk voor de woordenschat van het kind. Liedjes zingen, een bezoek aan speeltuin (grove motoriek) of de kinderboerderij voor het verkennen van de omgeving. *Sociaal-emotioneel*

Structuur, regelmaat en vaste verzorgers zijn voor het kind belangrijk als basisveiligheid voor het ontwikkelen van eigen initiatieven. Het kind heeft behoefte aan positieve zelfbevestiging. Het kind wil graag zelf allerlei handelingen doen om ervarend te leren. Contact met leeftijdsgenootjes begint in deze periode te komen.

Spel en/of speelgoed: Materiaal voor imitatiespel is nodig zodat de fantasie geprikkeld kan worden. Ook het doen-alsof spel is leuk en natuurlijk het Kiekeboe, dat het kind leert dat ook al ben je niet te zien, je bent wel in de buurt. Laat het kind zelf een liedje bedenken.

5.3 De ontwikkeling van ongeveer 2,5 tot 4 jaar

Persoonlijk/Lichamelijk

Het kind moet de kans krijgen om te experimenteren. De opbouw in moeilijkheid van spelmateriaal is belangrijk, waarbij als uitgangspunt geldt dat het spel uitdagend moet blijven. **Spel en speelgoed:** Kleuren, verven, plakken is goed voor de ontwikkeling van de fijne motoriek. Bellenblazen en balanceren zijn mooie oefeningen voor de grove motoriek. Daarnaast is het wenselijk ruimte te geven aan het kwijt kunnen van energie van het kind.

Verstandelijk/emotioneel

Het kind wil zijn eigen verhaal kwijt en heeft behoefte aan verbale communicatie met volwassenen en leeftijdsgenootjes. De behoefte om verstandelijke vaardigheden aan te leren begint zich te ontwikkelen. De intelligentie ontwikkeling wordt ook gestimuleerd door de kinderen te betrekken bij de dagelijkse gang van zaken en hen hierover te informeren. Gastouders kunnen kinderen opdrachten geven om dingen te halen. Kinderen worden ook gestimuleerd door hen zelf te laten nadenken, door niet alles zelf voor de kinderen te doen.

Spel en speelgoed:

Mini-loco kan een mooie voorbereiding zijn voor school. Kinderen leren begrippen kennen zoals koud en warm of veraf en dichtbij. De wisseling van de seizoenen is een dankbaar onderwerp in deze leeftijdsfase.

Sociaal-emotioneel

Materiaal voor fantasie en imitatiespel zijn nodig. Er is behoefte aan saamhorigheid en oefenen van de sociale vaardigheid. Daarnaast ontstaat de behoefte aan een plek om zich terug te trekken, alleen of samen met leeftijdsgenootjes. De behoefte aan positieve zelfbevestiging blijft ook op deze leeftijd belangrijk evenals de behoefte aan duidelijke regels.

Spel en speelgoed: Spelen met poppen verkleedkleden of auto's kan de fantasie stimuleren.

5.4 De ontwikkeling van ongeveer 4 tot 8 jaar

Persoonlijk/Lichamelijk

Er is in deze periode sprake van een snelle motorische ontwikkeling, de kinderen hebben moeite om de eigen groei bij te houden. Ze proberen vaak dingen die nog te moeilijk zijn. Het gaat nu steeds meer om het bewegen met een doel in plaats van bewegen om het

bewegen. De fijne motoriek ontwikkelt zich vanuit de polsen en niet meer vanuit de schouders en ellebogen.

Spel en speelgoed: b.v. springen met het springtouw en hutten bouwen is een leuke bezigheid buiten.

Verstandelijk/emotioneel

Veel vaardigheden die kinderen opdoen op school worden elders nogmaals geoefend. Kinderen in deze leeftijd nemen spraak van anderen over. Ze gebruiken taal nu ook om zichzelf er mee uit te drukken. Hierdoor gaan ze steeds meer vragen stellen over de wereld om zich heen, over relaties, over hun lichaam enz. Fantasie en werkelijkheid worden in het begin nog door elkaar gehaald. Kinderen kunnen in deze leeftijd meer denken in oorzaak en gevolg. In zintuiglijk opzicht kunnen de kinderen gedifferentieerder waarnemen: details en overzicht.

Spel en speelgoed: In deze leeftijdsfase leren kinderen veel op school. Hier kun je goed op in gaan. In de bibliotheek zijn leuke boekjes om met thema's te werken aan de schoolse vaardigheden. Woordspelletjes en kwartetten waarbij een kind moet omschrijven wat het wil, zijn leerzaam. Kinderen laten bouwen met Lego of Meccano of spelen Electro.

Sociaal- emotioneel

Het samenspelen met andere kinderen neemt een belangrijke plaats in. De invloed van buiten het gezin wordt groter. De relaties tussen kinderen onderling worden belangrijker. Een kind in deze leeftijdsfase is in staat constructiever in een groep te spelen: kan zich verplaatsen in andermans gevoelens, vergelijkt regels en houdt zich aan spelregels. Het kind gaat ook zijn grenzen zoeken.

Spel en speelgoed: Kinderen krijgen behoefte aan samen spelen dus willen ze erop uit; op straat met andere kinderen spelen. Ook willen ze meedoen met rages, bijv. plaatjes sparen van een bekende supermarkt.

5.5 De ontwikkeling van ongeveer 8 tot 12 jaar

Persoonlijk/Lichamelijk

De meeste basisvaardigheden hebben de kinderen nu onder de knie. De bewegingen worden door grote kinderen primair gebruikt om iets mee te doen, bijv. sporten. De fijne motoriek verfijnt zich: schrijven van cijfers en letters op een lijntje is nog een behoorlijke 'priegelklus'.

Spel en speelgoed: Kinderen vinden het fijn te bewegen, dit dient ook als uitlaatklep. Voetballen of een andere sport b.v. gymnastiek, rolschaatsen.

Verstandelijk/emotioneel

Het denken is concreet gericht: de werkelijkheid wordt in toenemende mate belangrijker voor kinderen. Met behulp van concrete dingen ontwikkelen zij het zelfstandig denken en logisch redeneren. Kinderen hebben interesse in de wereld, kijken graag naar het Jeugdjournaal of andere interessante tv-programma's zoals het Klokhuis. Kinderen worden steeds mondiger en meer individuen, die weten wat ze willen en niet willen. Daarom kun je ook vragen naar wat het kind graag zou willen doen. Ze hoeven niet altijd hun zin daarin te krijgen maar juist met behulp van onderhandelen leren compromissen af te sluiten.

Sociaal-emotioneel

De leeftijdsgroep wordt richtinggevend voor de normen. Er zijn regelmatig conflicten met de normen van de volwassenen. Aan de ene kant worden de kinderen steeds zelfstandiger, aan de andere kant kunnen ze nog niet buiten de volwassenen; ze hebben behoefte aan een steuntje in de rug op hun ontdekkingsreis naar zelfstandigheid.

Spel en speelgoed: Kinderen gaan vergelijken. Ze kijken hoe andere kinderen spelen, wat andere kinderen belangrijk vinden. Dit nemen ze mee in hun spelkeuzes. Kinderen leren regels af te spreken bij bijvoorbeeld verstoppertje.

5.6 Buiten spelen

Buiten spelen geeft kinderen de mogelijkheid zich op allerlei gebieden te ontwikkelen en plezier te hebben. Ze komen fysiek in beweging, kunnen hun fantasie inzetten en worden zich bewust van natuur en milieu. Het buitenspelen stimuleert het zelfvertrouwen, grenzen worden verkend en ook verlegd. Wetenschappelijk is bewezen dat door te bewegen er stofjes vrijkomen in het lichaam (o.a. dopamine) die ervoor zorgen dat we ons prettig voelen. Bewegen is ook een goede training voor onze hersenen. De hersenen sturen prikkels naar de spieren, waardoor ze nieuwe verbindingen en cellen aanmaken. Daardoor draagt bewegen bij aan concentratieverhoging en breinontwikkeling.

Een gastouder doet er daarom goed aan om de mogelijkheden in de tuin en daarbuiten te verkennen en dit mee te nemen in de speelruimte van de kinderen.

Per jaargetijde vraagt dit om verschillende mogelijkheden en acties. Denk bijvoorbeeld aan de herfst waarin het een goed moment is met kinderen het bos in te gaan, laarzen aan, stampen in de plassen, verzamelen van afgevallen dennenappels, bladeren en eikels.

In het voorjaar zijn lammetjes bij een boer in de buurt, een leuk uitje. Of je gaat naar iemand die kippen houdt. Vraag of je daar een keer met de kinderen langs mag gaan, om bij het eieren rapen aanwezig te zijn. Thuis kun je dan b.v. een ei bakken, een ei koken of een ei verwerken in het beslag van de koekjes.

In de zomer dient de gastouder zich bewust te zijn van de risico's van de zon. Zo kan er in de tuin een schaduwplek worden gecreëerd. Het gebruik van zonnebrandcrème wordt geadviseerd. Overleg met de vraagouder of ze hier zelf voor zorgen.

5.7 Digitale media: leuk, maar blijf kritisch.

De digitale wereld heeft een enorme opmars doorgemaakt en is niet meer weg te denken uit de omgeving van zowel jonge als oudere kinderen. Het biedt kansen en brengt ook risico's met zich mee.

Speelgoed dat onder digitale media valt zijn: telefoons, tablets (of iPad), spelcomputer (games) computer (internet) en de virtual reality.

Aspecten die het voor de kinderen leuk maken:

- * Digitale media draagt bij aan *vermaak en ontspanning*: kinderen mogen graag spelletjes doen op een tablet of telefoon, ook zijn er vele apps te downloaden die bijdragen aan creatief spelen. Bijv. leren tekenen, het bouwen van een stad enz.
- * Digitale media draagt bij aan *sociale contacten*: Kinderen vinden het leuk contacten te hebben met leeftijdsgenoten via facebook, snapchat of WhatsApp. Ze delen hun belevenissen met elkaar waardoor contacten onderling verstevigd kunnen worden.
- * veel spelletjes of televisieprogramma's hebben een *educatief karakter*.

Op You Tube kun je een map of speellijst aanmaken per opvangkind die regelmatig een filmpje mag zien op de tablet. Zo weet je waar het kind naar kijkt.

Risico's: Het is zeker niet de bedoeling dat digitale media een vervanging wordt van bijv. het voorleesmoment of het buiten spelen.

Belangrijk is dat het gebruik van digitale media door kinderen ingepast wordt in hun vrije tijd. Daarbij is het belangrijk een tijdlimiet te hanteren. Het advies is dat de gastouder dit limiet zelf bepaald. b.v. met behulp van een kookwekker.

Belastende risico's: Het is belangrijk op te letten dat er geen *verslaving* optreedt. Dit klinkt wellicht ernstig, maar uit onderzoek is gebleken dat verslaving al bij jonge kinderen kan optreden.

Fysiek: Let op de *lichamelijke houding*: Tegenwoordig hebben al jonge kinderen kans op schouderklachten als gevolg van een verkeerde, voorovergebogen houding tijdens tablet gebruik. Let hierop door de kinderen een plek aan de keukentafel aan te bieden of gebruik te maken van een schoot kussen.

Gevaar: Op internet is van alles te zien en te vinden.

Digitaal pesten. Het negatief achtervolgen van kinderen met opmerkingen, bedreigingen. Het openbaar maken van foto's etc.

Belangrijk is en blijft om geïnteresseerd te zijn in de dingen die het kind meemaakt op internet, zowel de leuke als de minder leuke. Dus vraag je kind wat hij op You Tube heeft geplaatst, waar hij op geabonneerd is en of je "mijn verhaal" van snapchat eens mag bekijken. Download ook de app Snapchat en doe lekker mee. Breng het kind bij, dat wat je eenmaal op internet of social media plaatst, er nooit meer af kan. Dus dat het goed moet nadenken wat hij post en zeker geen emotionele of negatieve meningen plaatsen.

Laat het een punt van aandacht zijn, ook een bespreekpunt tussen go en vo.